

ÁLLAMI TISZTVISELŐK LAPJA

PÉNZÜGYI, ÁLLAMJOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZAKLAP

AZ ÁLLAMI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Alapította: CSIKVÁRI JAKÓ.

Mindennemű küldemények (kéziratok, levelek, előfizetési pénzek) a *felelős szerkesztő* címére (Budapest, I., Pauler-u. 11. sz. alá) intézendők.

Megjelen minden hó 15-én és a hó utolsó napján.

Előfizetési ár: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

Közgyülési meghívó.

Az „ÁLLAMI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE”

1914. évi június hó 28-án

(vasárnap délelőtt fél 11 órakor Budapesten Pest vármegye székházának közgyülési termében

rendkívüli közgyülést

tart, melyre a közgyülés tagjai és pedig: *a)* az országos egyesület tagjai, *b)* az alapszabályok 5. §-ának utolsó bekezdésében jelzett intézmények igazgatósági (választmányi) tagjai közül azok, kik állami tényleges, vagy nyugdíjazott tisztviselők, meghivatnak.

Tárgy:

A közigazgatási reform és a szolgálati pragmatika.

Budapest, 1914. június hó 17-én.

Az elnökség.

Köreinkhez és kartársainkhoz!

A szolgálati pragmatika ügyében a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületével együttesen benyújtott *emlékiratunknak* átadása alkalmával a kormány részéről határozott ígéretet nyertünk arra nézve, hogy a vármegyei közigazgatás államosítása után a szolgálati pragmatikának megalkotása a kormány részéről sürgős intézkedés tárgyát fogja képezni.

Ezzel a nyilatkozattal egyenest szembenállónak találtuk és mely megdöbbenéssel fogadtuk a vármegyei közigazgatási reform tárgyában benyújtott 1063. számú, a «vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól» szóló törvényjavaslatnak ide vonatkozó rendelkezéseit.

Az elhangzott kormányigéretekkel szemben ugyanis az említett törvényjavaslat a szolgálati pragmatikának záros határidő alatt való létesítése tekintetében semminemű garanciális intézkedést nem foglal magában, sőt az a körülmény, hogy a 14. §-ban a független fegyelmi bíróság behozatalának mellőzésével az ítélkezés tekintetében a törvényjavaslat lényegileg a mai fegyelmi szabályokat tartja fenn, továbbá hogy a helyett, hogy az 1912. évi LVII. t.-cikkkel a vármegyei tisztviselői kar, mint institució részére már biztosított automatikus előmeneteli rendszert kifejlesztene s az állami tisztviselők összességére kiterjesztené, a vármegyei tisztviselők mai automatikus előléptetését beszünteti, — a mi a mai jogállapottal szemben határozott visszaesés, — legnagyobb aggodalmunkat kelti fel.

Szükségesnek találtuk ennél fogva, a kartársaink köréből érkezett tömeges kivánságoknak is megfelelően, a vármegyei közigazgatás reformjának a szolgálati pragmatikát és különösen a független fegyelmi bíróságot, valamint az automatikus előléptetési rendszert érintő fontos, reánk nézve is nagy horderejű ügyét egy rendkívüli közgyülés tárgyává tenni.

A rendkívüli közgyülést f. hó 28-án (vasárnap) d. e. 1/2 11 órakor Pestvármegye székházának közgyülési termében tartjuk meg.

Bizalommal felkérjük vidéki köreinket és összes kartársainkat, hogy a tárgy fontosságánál fogva a rendkívüli közgyülésre képviselőket küldeni és azon minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Budapest, 1914. június hó 22-én.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete nevében:

Az elnökség.

Közigazgatási reform és szolgálati pragmatika.

Országos Egyesületünk ülése. — Batthyány Tivadar gróf beszéde.

A rendes havi választmányi ülések sorából messze kiemelkedő jelentőséget nyert az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete igazgatóválasztmányának e hó 17-iki ülése azáltal, hogy azon, több, mint másfél évi távollét után — betegségokozta visszavonultságából kilépve — mindnyájunk igaz örömeire megjelent Országos Egyesületünk elnöke: *Batthyány Tivadar gróf* is s az ülés elejétől végéig több órán át maga elnökölt.

Mindenesetre nagy eseménynek kellett történnie, hogy elnökünk az egészségi okokból reáparancsolt szigorú visszavonultságából kilépni volt kényszerítve, hogy erkölcsileg hatalmas, érvekben meggyőző, lelkes szavát felemelnie kellett az ő népe, tisztviselőtársai érdekében. A szó legigazabb értelmében *nagy* beszéd hangzott el az ő ajkairól országos egyesületünk szerény hajlékában: *messzehangzó* beszéd!... Pedig ebben a beszédben, a melyből csupa lélek, csupa szeretet esendült ki az ő minden rendű és rangú tisztviselőtársai iránt, nem volt semmi politika; csupán aggodalom, de ez aztán mélyeséges és őszinte aggodalom volt azért, hogy a vármegyei közigazgatásnak a kormány által tervezett reformja, illetve az, a mi ebből *hiányzik*, temetője lesz a legfőbb erkölcsi javainkért, a *szolgálati pragmatikáért* és a *független, pártatlan fegyelmi bíróság* behozataláért s egyik legéletbevágóbb anyagi követelésünknek, az *automatikus előlépés rendszerének* kivívásáért hosszú évek óta folytatott becsületes, bizakodó törekvéseinknek.

És a mint átszellemült arccal beszélt, reménykeltően folyt ajkairól a lelkesítő, a biztató szózat és mi erőt, bátorítást meritettünk, hogy ideáljainkat végleg eltemetni nem lehet. Éreztük, hogy bármilyen — ideiglenes vagy végleges — temetés után is el kell jönnie a feltámadásnak! De nem az ideiglenes, hanem most már a végleges feltámadásnak! A mikor ideáljaink, a melyeket kedvezőtlen körülmények esetleg nem engednek megvalósulni, meg fognak valósulni. És ennek csak *egy* feltétele van: nem csüggedni, nem vesztetni el hitünket ideáljainkban s bármily kedvezőtlen körülmények között is rendületlenül hinni és bizakodni a jobb jövőben és semmiesetre sem nyugodni bele holmi «megváltoztathatatlan» akaratok érvényesülésébe és nem mondani le a szívünk-höz, férfias meggyőződésünkhöz nőtt eszmékről és törekvésekről. Ideig-óráig lehet kedvezőtlen a helyzet, de sokszor, mint a nagy természetben van rá példa, egy-egy jótékony ősz vagy még jótékonyabb tavasz váratlanul jobbra fordíthatja egész nemzedékek, egész társadalmi osztályok sorsát és a mi ma reménytelennek látszik: holnap elérhető, holnap megvalósítható lesz. Csak félre a kishitűséggel!

Szóba hozta *Batthyány gróf* elnök a katonatiszti illetmények emelését s a tervezett katonai automatikus előléptetés rendszerét is és legnagyobb rokonszenvét fejezte ki e törekvésekkel szemben, de ezt feltételhez fűzte. Ahhoz a feltételhez, hogy: *az egyenlő elbánás elvét az egész vonalon, a polgári alkalmazottakra nézve is érvényesítsék.*

Nem idézünk az ő nagy szívéhez méltóan sikerült, hallgatósága által teljesen megértett s mindvégig zajos helyeslések és tapsok között elmondott beszédéből többet, alább szó szerint való terjedelmében közöljük azt, olvassák el azt kartársaink az utolsó betűig s merítsenek annak szavaiból reményt, hitet és bizakodást, hogy *ilyen* vezér és ügyeinknek *ilyen* lelkes barátja — ha csakugyan van még igazi isteni Gondviselés — nem hiában adatott nekünk, állami tisztviselőknek: el *kell* jönnie az időnek, a midőn törekvéseink, az ő segítségével, teljes sikert fognak aratni. De addig is legyünk *emberek* a szó igaz értelmében és *férfiak* minden körülmények között!

Az ülés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen *Kosinszky Viktor* kir. tanácsos, országos szőlészeti és borászati főfelügyelő, társelnökön, *Mocsári Béla* miniszteri tanácsos és *Andor Endre dr.* miniszteri osztálytanácsos-bíró, alelnökökön kívül jelen voltak a következő igazgató-választmányi tagok: *Bencsik Károly* nyug. pénzügyi tanácsos, *Bernát Elek* kir. ítélőtáblai s. hiv. főigazgató, *Biró Benedek dr.* legfőbb állami számvevőszéki titkár, egyesületünk titkára, *Buday Béla* műszaki főtanácsos, *Dimény Mózes* posta- és táviradatitkár, *Donner Gyula* pénzügyminiszteri számellenőr, egyesületünk pénztári ellenőre, *Fekete Benő* miniszteri tanácsos, nyug. adófelügyelő-helyettes, *Fekete Lajos* postatakarékpénztári számtanácsos, *Galambos Ede* tudományegyetemi gondnok, *Herald Lajos* pénzügyminiszteri számtanácsos, *Laky Sándor* legfőbb állami számvevőszéki osztálytanácsos, *László Józsefné* posta- és táviradacsoporthelyettes, *Lüske Lajos* pénzügyminiszteri számvizsgáló, egyesületünk pénztárnoka, *Mezriczky Elek* pénzügyminiszteri számtanácsos, *Móczár Elemér dr.* legfőbb állami számvevőszéki titkár, *Nyikos Lajos dr.* pénzügyi tanácsos, *Ónody Gusztáv* elemi iskolai igazgató (*Erzsébetfalva*), *Schmidt Márton dr.* tógimnáziumi tanár, *Sólyom Jenő* pénzügyi főtanácsos, *Szenessy Aladár* pénzügyi tanácsos, *Sztojkovits Tivadar* nyug. kir. táblai fordító, *Szuly Gyula* pénzügyi tanácsos, *Vásárhelyi Lajos* pénzügyminiszteri számtanácsos, az egyesületi hivatalos közlöny szerkesztője és *Walter Ottó* posta- és távirada-főfelügyelő.

Batthyány Tivadar gróf elnök: az ülést megnyitván, üdvözli a megjelenteket s a jegyzőkönyv hitelesítésére *Galambos Ede* és *Mezriczky Elek* igazgató-választmányi tagokat kéri fel.

Batthyány Tivadar gróf elnök szüntelen, zajos éljenzések és tapsok között mondotta el alábbi nagyhatású beszédét:

HÓTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

Mindkét pályaudvar közelében. Minden modern komforttal ellátott, a főváros legolcsóbb szállodája. Meleg és hideg víz, központi fűtés minden szobában. Budapest, VII., Rákóczi-ut 72. szám. Állami tisztviselők 20% engedményben részesülnek. *Aczél Miksa* tulajdonos.

Tisztelt Uraim!

Mielőtt a napirendre kitűzött tárgyakra áttérnénk, a dolog természeténél fogva is, de meg fontosságánál fogva is elsősorban a legaktuálisabb kérdéssel kell foglalkoznunk. Ez a legaktuálisabb kérdés a közigazgatás reformja azon vonatkozásaival, a melyek az állami tisztviselők érdekeit legközelebből érintik. Méltóztatnak tudni, hogy egy előzetes választmányi ülés kiküldötte a bizottságok elnökeit és jegyzőit egy albizottságba, hogy foglalkozzanak azzal a kérdéssel, hogy a mi kongresszusi programjaink melyikét fogjuk a mai helyzetben előtérbe hozni egyesületünk azon bevált taktikájának szem előtt tartásával, hogy az aktuális kérdéseket mindig a taktikai célszerűség szerint kell erősebb mozgalom tárgyává tenni.

Én, igen tisztelt Igazgató-választmány, ha méltóztatnak emlékezni, a győri kongresszuson is, a mult közgyűlésen is azzal a kéréssel fordultam az igen tisztelt tagtárs urakhoz és az állami tisztviselőknek a kongresszusban egyesült összességéhez, méltóztatásanak nekem megengedni, hogy oly hosszú időn át tartó súlyos betegségem reconvalescenciáját egy ideig fenntartva, szabadságot kapjak, a mint akkor magam kifejeztem s én most is ezt a szabadságot kérném még egy ideig fenntartani. De meg fogja nekem engedni az igen tisztelt Igazgató-választmány, hogy kötelességemnek tartottam pihenőmet a mai napra megszakítani. (Éljenezs.) Eljöttem a mai igazgató-választmányi, valamint a tegnapielőtti előzetes értekezletre, egyszerűen azért, mert kötelességemnek tartom, mint az egyesület elnökének, a mai igen aktuális kérdésekre nézve saját személyemben is itt ezen a helyen nyilatkozatot tenni. (Halljuk! Halljuk!)

Méltóztatnak tudni, hogy két probléma van, a mely az állami alkalmazottak körében ma különösen előtérben áll. Az egyik a katonatiszti fizetéseknek különösen az alsó- és középfokon való rendezése, kapcsolatosan az automatikus előléptetés elvének a katonatiszti karban való meghonosításával, a másik, a mely a napokban benyújtott három törvényjavaslattal a legteljesebb aktualitását nyerte, azok a törvényjavaslatok, a melyek a vármegyei közigazgatásnak állami kezelésbe való vételét kontemplálják. Mint mindig, ez alkalommal is szigorúan kerülni fogom ezen kérdések politikai vonatkozásának még csak érintését is. Teszem ezt annál szivesebben, mert sokkal tárgyilagosabban, sokkal inkább kiemelve az állami alkalmazottak érdekeit, sokkal szakszerűbben tárgyalhatjuk itt ezen kérdéseket, mint azok a fórumok, a melyek más momentumokat is kénytelenek figyelembe venni. De nemcsak a politikai momentumokat mellőzöm, hanem a magam részéről mellőzendőknek tartom a kérdés pénzügyi szempontjait is. Mellőzendőknek tartom pedig a következő alapon: Az a kormány, a mely a közigazgatásnak ilyen mélyreható reformját napirendre tűzi s azok a kormányférnök mindenestre számoltak azzal, hogy ez az átalakulás újabb nagy állami terhekkel fog járnai,

én tehát a midőn e kérdéseket tárgyalom, teszem ezt abban a tudatban, hogy a pénzügyi részét azok intézték el a dolognak már in principio, a kik erre hivatvák.

A mi a katonatiszti illetményeket illeti, igen természetes, hogy mi ehhez a kérdéshez közvetlenül nem szólhatunk hozzá. Mi ezzel rokonszenvezünk, de beleszólásunk nincsen, csak annyiban, a mennyiben az állami tisztviselők dolgát érinti. Azt a törekvést, a mely az alsó- és középfokon a katonatiszti illetmények emelését és az automatikus előléptetés rendszerét célozza, mint az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének elnöke a legnagyobb szimpátiával kísérem, nemcsak ellene kifogást nem emelek, hanem melegen üdvözlöm. (Helyeslés.) Azonban ennek egy feltétele van: hogy azok a tényezők, a kik ebben dönteni hivatva vannak, az egész vonalon érvényesítsék az egyenlő elbánás elvét. Az állam polgári alkalmazottai, vagyis az állami tisztviselők, államvasuti alkalmazottak joggal megkövetelhetik ezt. Három momentumban kívánom ezt az életben, a törvényben megvalósítani. Az egyik, hogy az egyenlő minősítéssel bírók egyenlő törzsfizetésben részesüljenek, akár katonatisztek, akár állami tisztviselők, akár államvasuti, akár más állami alkalmazottak. Azután legyen meg ezekre nézve egyenlően az automatikus előléptetés rendszere és végül legyen egyenlő a lakáspénz. (Zajos taps.) Legyen egyenlő lakáspénze a katonatisztekével minden egyenlő minősítésű állami tisztviselőnek, vasuti alkalmazottnak, vagy más állami alkalmazottnak. A különböző foglalkozásoknál természetesen mindig figyelembe véve a speciális körülményeket s ezt honorálják a nyugdíjidő megfelelő beszámításával, a szolgálati, munkaidő különböző megállapításával, pótlékokkal, mérlegelve az egyes szolgálati ágak nehezebb fizikai vagy más munkáját, a különböző reprezentatív állások terheit stb., a melyek pótlékok útján kárpótlandók.

E fontos dolognál is nagyobb jelentőséggel, sokkal nagyobb jelentőséggel bír nemcsak az állami tisztviselői karra és az érdekelt vármegyei tisztviselőkre, de egész hazánkra, a magyar államra az az akció, a melyet a kormány három új törvényjavaslata a közigazgatás államosításával kezdeményez. (Halljuk! Halljuk!) Felvetem azt a kérdést, tud-e intelligens ember elképzelni egy hadsereget egy modern szolgálati szabályzat nélkül? Ilyen hadsereget ugyebár el se tudunk képzelni. Nem lehet ma elképzelni egyetlen hadsereget sem művelt, civilizált államban, modern, igazságos szolgálati szabályzat nélkül. Igy nem lehet elképzelni kulturállamban tisztviselői kart sem megfelelő modern szolgálati pragmatika nélkül. (Zajos taps.) A szolgálati pragmatikát — és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — mi sem kívánjuk csak az állami tisztviselői kar érdekében, kívánjuk ezeknek érdekében is, de nem ezért elsősorban, hanem nagy állami érdekből kívánjuk mi ezt. Érdeke az állam minden egyes polgárának, hogy pártatlan, igazságos, bírói függetlenséggel felruházott jellegű állami tiszt-

*

viselők döntsenek az ő legfontosabb egyéni és közérdekeiben. Érdeke a polgárságnak, de érdeke az államnak szociális szempontból is, mert egy országban, a hol a szociális mizériák nagyok, a hol a szegénység nő, a szegénység pedig igen szereti magát üldözöttnek látni, egy ilyen országban szociális szempontból is elsősorú kötelessége államnak, törvényhozásnak, hogy a szolgálati pragmatikával igazságos közigazgatásról gondoskodjék. (Zajos éljenzés és taps.) Egy országban, melyben különböző ajku polgárok élnek, ismét csak fokozott állami érdek a szolgálati pragmatika megvalósítása, az államnak, a magyar nemzeti államnak nagy érdeke követeli ezzel az igazságos, pártatlan közigazgatást. (Zajos taps.) Tudjuk, hazánkat a határainkon kívül sok helyütt nem épen az igazságos szellemtől áthatottnak látják; egy ilyen ország tehát, mint a mienk, százszorosan van ráutalva, hogy közigazgatását pártatlanság, becsületesség, tisztesség, igazságosság irányítsa s ez iránt a legkisebb kétely se merüljön fel. Ennek csak egy módja van, minden más mód csak palliatív, kiegészítő eszköz, s ez a *szolgálati pragmatikának igazán becsületos megvalósítása* (Lelkes éljenzés), mindig és mindenekfelett, elsősorban a *független, pártatlan fegyelmi bíróság intézményének életbeléptetésével*. (Zajos taps.)

Ép ezért én a legnagyobb aggodalommal látom a «vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól» szóló törvényjavaslat 14. §-ának rendelkezését s egyáltalán az egész törvényjavaslatot, mert jól tudjuk mi, a kik a bürokratikus élet különböző ágaiban szolgáltunk, vagy még szolgálnak, hogy az ilyen *időleges törvények*, a minő ez is, *rendesen temetői a végleges intézkedéseknek*. Ebből a törvényjavaslatból szintén, különösen a 14. §-ból, az 1. és 2. pontok rendelkezéseiből azt látom, hogy majd az új törvénynek az lesz a rendelkezése, hogy ezentul a közigazgatási bizottság elsőfokulag, a belügyminiszter másodfokulag fog bíraskodnia tisztviselők fegyelmi ügyeiben. Akkor, ha ez törvényt lesz: lasciate sign speranza, hagyjatok fel minden reménnyel, mert akkor *el van temetve az igazi szolgálati pragmatika* és vele a független és pártatlan fegyelmi bíróság. Nekünk ezért megszokott, meghonosodott elveink szerint a legnagyobb tisztelettel a felsőbbiségekkel szemben, de ép oly erélylyel és kötelességtudással kartársaink és az állammal, hazával szemben, a melyet mindnyájan szolgálunk, boldogságunknak, büszkeségünknek tekintünk, kötelességünk felemelni óvó szavunkat, mielőtt késő lesz és kérni: adjanak pragmatikát, adjanak független fegyelmi bíróságot, adjanak olyan pragmatikát, a milyent már a civilizált államok legtöbbszörében meghonosítottak. Érdeke ez a magyar állam tisztviselőkarának két szempontból. Az egyik szempont, hogy a midőn a tisztviselő egész munkaképességét, egész életét, egész fizikumát, erkölcsi súlyát, szellemi működését a magyar államnak szenteli, tehesse ezt akkor abban a meggyőződésben, hogy *jogait és kötelességeit egy-*

aránt törvény szabályozza és ügyében semmiképen, sem politikailag, sem egyéni, sem semmi más közrehatás által nem befolyásolható független fegyelmi bíróság fog ítélkezni. (Zajos éljenzés és taps.)

Ebben a percben, a midőn a politikai közigazgatást, az árvaügyet stb. az állam a maga adminisztrációjába, a maga kezelésébe akarja átvinni, nekünk, az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének kötelességünk minden tőlünk telhetőt elkövetni, hogy ez az állami adminisztráció, a melyet most akarnak megvalósítani, jó legyen, mert ha rossz lesz az állami adminisztráció, az az intézmény fog szenvedni alatta, melynek minden egyes állami tisztviselő tagja, a magyar állam jóhírneve van vele kockára téve. (Zajos taps.)

Én nem fogok most e törvényjavaslatok részleteivel foglalkozni, az a mi különböző fórumainknak feladata. A magam részéről csak egy különös körülményre tartom szükségesnek, mint rendkívül fontosságra itt utalni. Méltóztatnak tudni, hogy az 1912: LVII. t.-c.-kel kimondotta a törvényhozás a vármegyei tisztviselőkre nézve az *automatikus előléptetésnek egy bizonyos fokát* és egy másik elvet, hogy mindazon kedvezmények, melyeknek az állami tisztviselők birtokában vannak, automatikusan életbe lépnek a vármegyei tisztviselői karra nézve is. Mi ennek az elvnek törvénybeiktatását — sokszor kifejezést is adtunk ennek — a legnagyobb örömmel üdvözöltük. Üdvözöltük azért, mert tisztviselőtársaink, a megyei adminisztrációban dolgozó testvéreink ezzel nagy lépéssel közelítették meg a mi ideálunkat, az automatikus előléptést. De üdvözöltük önző szempontból és az igazság szempontjából is, mert azt mondtuk: a mit 1912-ben a törvényhozás a vármegyeieknek megadott, biztosított, lehetetlen, hogy a magyar állam a maga közvetlen alkalmazottaira, az állami tisztviselőkre nézve a legelső alkalommal ugyanezt meg ne valósítsa. Itt van most, uraim, az első alkalom, a döntő alkalom, a *közigazgatás államosítása*, a midőn mi teljes joggal kérjük, sürgetjük, követeljük, hogy mindazok a kedvezmények, vagyis az automatikus előléptés abban a mérvben, a mint a vármegyeieknél megvolt, az összes állami alkalmazottakra, a törvényhatósági, megyei tisztviselőkre, a kiket most államosítanak s a régi állami tisztviselőkre egyaránt, egyenlő joggal kiterjesztessenek. Ezt sürgetjük, követeljük az egyenlő jog alapján és azon nagy szociális igazság alapján, hogy inkább ne adjanak valamit, de ha már megadták, vissza ne vonják, mert az a végső elkeseledést idézi elő, (Úgy van! Úgy van!) már pedig tudjuk, hogy ez a törvényjavaslat az 1912-ben adott jogok tekintélyes részét visszaszívja, meg nem adottnak tekinti. Oly körülmény ez, melyet bővebben csak azért nem fejtegetek, mert nem akarom az igazgatás vádját magamra zudítani, de arra már mindnyájunknak figyelmeztetnünk kell az illetékeseket, hogy ez lesz az egész állami közigazgatás behozatalának egyik rákfenéje, oly betegség ez és a független fegyelmi bíróság hiánya, a mely két betegségben kompromit-

tálni az egész állami adminisztrációt, ad absurdum vinni a nagy elvet: nem szabad. (Zajos taps.)

Összegezem kívánságainkat:

Nemcsak nem teszünk kifogást a katonatiszti illetményeknek közép- és alsófokon való megvalósítása ellen, de ezt szimpátiánk is fogadja. (Úgy van! Úgy van!)

Együttal azonban az egyenlő minősítésű állami tisztviselőkre, katonatisztekre, vasuti és egyéb állami alkalmazottakra egyenlő minősítés esetén egyenlő törzsfizetést, egyenlő lakáspénzt és mindezekre egyenlő automatikus előlépést kívánunk legalább abban a mérvben, a mint azt az 1912:LVII. t.-c. a vármegyeieknek megadta. (Zajos helyeslés.)

Ilyen értelemben szeretnék minden tényezőhöz, a kinek Magyarországon az alkotmányban, a törvényhozásban joga és kötelessége van, odafordulni, szeretnék az állami tisztviselői kar, szeretnék a vármegyei tisztviselői kar, szeretnék a katonatiszti kar nevében, de szeretnék a hazaszeretetet, a huszmillió magyar honpolgár nevében, az igazság, a jog, a szociális igazságok és szentségek nevében kérni, könyörögni királynál, törvényhozásnál: adjatok pragmatikát, egyenlő elbánást, automatikus előléptetést, mert ezzel megalapítjuk Magyarország boldogságát, a magyar államnak erősségét. (Hosszantartó és megújuló lelkes éljenzés és taps.)

*

Ezután *Batthyány Tivadar gróf* elnök a bizottsági elnökök és előadók június 15-iki értekezletéből folyólag azt a javaslatot terjeszti elő, hogy június hó 28-án rendkívüli közgyűlés hívassék össze, a melyen a szóbanforgó kérdésekkel foglalkoznánk s melynek tárgya volna: *A közigazgatási reform és a szolgálati pragmatika*. Javasolja továbbá, hogy a közgyűlésen bemutatandó előterjesztés megszövegezésére *Andor Endre dr.* alelnök, kongresszusi főelőadót kérjük fel. Bejelenti még, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívása iránt az egyesület tagjainak köréből is érkeztek az elnökséghez az alapszabályokban megállapított számnál jelentékenyen nagyobb számú aláírással ellátott indítványok.

Kosinszky Viktor: jelentést tesz a június 15-iki értekezleten nyert megbízatásának teljesítéséről. Eljárt a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete vezetőségénél s tudakozódott, hogy hajlandó-e és mennyiben velünk együtt működni a közigazgatási reform kapcsán megindított akcióban. Előadta, hogy az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete a javaslatokkal csak annyiban kíván foglalkozni, a mennyiben azok az előmeneteli és szolgálati viszonyokat érintik. A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének elnöke és igazgatója kijelentették, hogy hálával fogadják közreműködésünket és azt a szándékunkat, hogy a folyó hó 23-án tartandó igazgatótanácsi határozattal a főelőadónk igyekezni fog összhangba hozni a mi közgyűlésünk határozatát a nélkül, hogy ezzel a közgyűlésünk határozatának prejudikálni kívánnánk.

A szolgálati pragmatika megalkotására és a tőlük elvont automatikus előmenetel kérdésére, valamint az alkotmánybiztosítékul tekintendő független fegyelmi bíróság szervezésére ők is ki fognak terjeszkedni előterjesztésükben.

Az előadottakra való tekintettel az igazgató-választ-

mány felhatalmazását kéri ahhoz, hogy *Andor Endre dr.* alelnök-főelőadó nevezett egyesülettel az érintkezést fenntartva, vele ama határozatok tekintetében, a melyek a törvényjavaslatoknak nem politikai részét és nem kizárólag a vármegyei közigazgatásra, mint ilyenre vonatkozó részét érintik, bizonyos egyöntetűséget igyekezzenek biztosítani.

Andor Endre dr.: felvilágosítást kíván adni a kérdésnek ama részére vonatkozólag, mely az ő személyét érinti. Fizikailag nincs abban a helyzetben, hogy 23-ig elkészíthesse az előadói tervezetet, melylyel addig, míg az információt *Kosinszky* társelnöktől meg nem kapta, nem is foglalkozhatik; ezért legcélszerűbbnek véli, ha 23-ig *Kosinszky* társelnök a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete vezetőségének azokról az elvi szempontokról referálna, melyekben ma megállapodunk. Elvi állásfoglalásunk két irányban történék. Első sorban kívánjuk, hogy a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslatokkal hozásuk junktimba a szolgálati pragmatika megalkotása, a mi már régebbi kívánságunk, de, *conditio sine qua non*-ként, legalább is a független fegyelmi bíraskodásra irányuló kívánságunk valósíttassék már most meg. (Zajos helyeslés.) Nemzeti veszedelemnek tartjuk Magyarországon a vármegyei közigazgatás államosításának garanciális törvények nélkül való megcsinálását. (Úgy van! Úgy van!) Ki kell mondanunk, hogy ha és a mennyiben az 1063. számú törvényjavaslat, mely a vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyait kívánja szabályozni, megmarad a jelenlegi csonka keretben, súlyos aggodalommal látjuk, hogy a független fegyelmi bíraskodás intézményét nem állapítja meg, hanem fenntartja a fegyelmi bíraskodás mai módját, melynél a bíró egyúttal védő és vádló is és azt a jogot adja a fegyelmi bíróságnak, hogy fegyelmi vétség nélkül is áthelyezheti a tisztviselőt. Kívánjuk, hogy a lényegesebb szolgálati viszonyok közül a *leglényegesebb, a független fegyelmi bíróság intézményének szervezése már ebbe a törvényjavaslatba vétessék fel*. Ehhez nagyobb tanulmány nem szükséges, mert az általunk kívánt független fegyelmi bíraskodás egy tollvonással megvalósítható.

A másik a pénzügyi szempont. A vármegyei tisztviselők automatikus előmeneteli rendszerét, melyet az 1912:LVII. t.-cikk biztosított és pedig nem a vármegyei tisztviselőknél, hanem a vármegyei tisztviselői karnak, mint institúciónak: továbbra is fenn kell tartani. Kárpótolni kell az állami tisztviselői kart is, mert a mint a vármegyei tisztviselőkre vonatkozólag kimondatott, hogy az állami tisztviselőknél adott minden kedvezmény automaticamente őket is megilleti, úgy jogos volt viszont az a várakozásunk és reményünk, hogy a vármegyei tisztviselőknél biztosított automatikus előmenetel ki fog terjesztetni az állami alkalmazottak összességére. Csakis így volt remélhető, hogy a közigazgatás államosításával megadott automatikus előmenetel bizonyos konvulzióktól mentes nyugalmat teremt és hogy bizonyos belátható ideig nem lesz más kívánságunk, mint a katonai lakáspénzek megadása. E nélkül nyugalom nem lesz egy napig sem, csak az elkeseredés és a kívánságok fognak növekedni. (Úgy van! Úgy van!)

Kosinszky Viktor: javasolja, hogy az egyesület akciónál irányadó elvek, melyeket *Andor Endre dr.* az imént kifejtett, írásban közzöltessenek a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületével. Az igazgató-választmány ehhez a javaslathoz hozzájárul.

Vásárhelyi Lajos: célszerűbbnek vélné, ha a közgyűlés június 28-ika helyett július 5-ikére hívatnék össze. Egyheti

halasztás az ügy sikerét nem kockáztatná, a képviselőházi bizottságok is június 22-től néhány napig tárgyalják a javaslatot, a hírlapokban közzétett kommunikék szerint a képviselőházban nagy vita várható a javaslatok körül, semmiesetre sem késhetünk tehát el a közgyűléssel; de legnagyobb súlyt arra helyez, hogy a hivatalában és az országos testnevelési tanácsban rendkívül elfoglalt alelnök-főelőadónak is több idő állana ekkép rendelkezésére a nagy munkát igénylő előadmányának megszerkesztésére; aztán hónap elején a vidéki tisztviselők tömegesebb részvételére is inkább lehet számítanunk, mint a hó végén.

Kosinszky Viktor, Andor Endre dr., Mócsár Elemér dr., Schmidt Márton dr., Galambos Ede és Walter Ottó hozzászólása után az igazgató-választmány úgy határoz, hogy a rendkívüli közgyűlés június hó 28-ára (délelőtt 11 órára Pest vármegye közgyűlési termébe) hívassék össze, hogy a mi állásfoglalásunk lehetőleg a vármegyei tisztviselőkével egy időben, vagy ne sokkal később jusson az illetékes tényezők elé, hogy így még figyelembe vehető legyen; a közgyűlés tárgya: *A közigazgatási reform és a szolgálati pragmatika.*

Galambos Ede: javasolja, hogy a vidéki alakulatokat (köröket és helyi-bizottságokat) kérjük föl, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számmal képviseltesék magukat.

Walter Ottó: javasolja, kérjük fel egyesületünk hivatalos lapjának szerkesztőjét, adja ki még a közgyűlés előtt a június hó végével esedékes lapszámot és foglalkozzék abban is a közgyűlés összehívásával és tárgyával. (Az igazgató-választmány mindkét javaslatához hozzájárul.)

László Józsefné: a nőtisztviselők érdekében szólal fel, kérve a főelőadót, hogy előadmányában adjon kifejezést annak a kívánalmunknak is, hogy egyenlő minősítés és egyenlő munkakör mellett a nőtisztviselők is ugyanoly javadalmazásban és bánásmódban részesüljenek, mint a férfitisztviselők.

Bathányi Tivadar gróf elnök: nem lehet kifogás az ellen, hogy a felterjesztés általános elveit megállapítsuk, de az egyes szakmák különleges kívánságaira nem terjeszkehdhetünk ki abban.

Andor Endre dr. javasolja, hogy a felterjesztésünkben annyiban honoráljuk *László Józsefné* kívánságát, hogy abban az összes tisztviselők részére — nemre való tekintet nélkül — egyenlő elbánást kérjünk. (Az igazgató-választmány elfogadta *Andor Endre dr.* javaslatát.)

Szuly Gyula felveti a kérdést, nem volna-e célszerű a katonatiszti fizetések tervezett javítására való hivatkozással felvennünk a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába a polgári alkalmazottak helyzetének legalább oly mérvben való javítása kérdését, amint azt az 1913. évi kongresszusból kérelmeztük.

Andor Endre dr. rámutat arra, hogy a kiküldött bizottság abban állapodott meg, hogy taktikai okokból nem célirányos a tárgysorozatban utalni a katonai fizetésjavításra; azzal a miniszterelnöki nyilatkozattal szemben, hogy addig beszélni sem lehet a katonatisztek fizetésének javításáról, míg a polgári tisztviselők jogos és méltányos kívánságai teljesítve nincsenek, úgy tünnek az fel, mintha nyitott ajtót döngetnénk. Az előterjesztésben azonban kitérhetünk arra, hogy a miniszterelnöki nyilatkozattal szemben a tárgyalás alatt álló, 1063. számú törvényjavaslat még azt is elveszi a polgári tisztviselőktől, a mi eddig megvolt, nevezetesen a vármegyei tisztviselők automatikus előmenetelét, a melynek reánk, állami tisztviselőkre való kiterjesztését a győri kongresszusból kértük. (*Schmidt*

Márton dr., Bathányi Tivadar gróf és Kosinszky Viktor hozzászólása után az igazgató-választmány fenntartja fentebb hozott határozatát.)

Andor Endre dr.: nagy elfoglaltsága ellenére is e hó 26-án (péntekre) el fogja készíteni a közgyűlési felterjesztés és határozati javaslat tervezetét, de az idő rövidségére való tekintettel nem lévén már lehetséges a 28-iki közgyűlésig az igazgató-választmány összehívása, javasolja, tartalmazza fel az igazgatóválasztmány az előadói munkálatának tárgyalására a bizottsági elnökök és előadók vegyes értekezletét. (Helyeslés.)

Lüske Lajos: javaslatára az igazgatóválasztmány a közgyűlés propagálására felkéri a sajtóügyi bizottságot.

A napirend során:

Galambos Ede: előterjeszti az egyesületi könyvvezetés ügyében kiküldött bizottság jelentését. E szerint a bizottság megállapította, hogy az 1913. év végéig a tagdíj-hátralékok összege 13,318 K (az 1913. évből 3300, az előző évekből 10,018 K); ebből esik a fővárosi tagokra 8230 K, a vidékiekre 5088 K. Minthogy a hátralékos, nem fizető tagok részére a felszólítások és nyomtatványok megküldése nagy költséggel jár, fölmerült az a kérdés, vajjon ne törültsenek-e a régi hátralékosok, a kik évek óta nem fizettek tagsági díjat; viszont ezeknek törölése folytán nagyon megcsappanna a taglétszám, a mi morális okokból nem kívánatos. A bizottság javasolja, hogy azok a tagok, a kik öt évig állandóan megtagadják a fizetést vagy nem fogadják el az egyesület nyomtatványait, a tagok sorából törültsenek. Javasolja továbbá a bizottság, hogy a könyvelés eddigi alakja helyett az egyesületi iroda a jövő évtől kezdve térjen át a kartothék-rendszerre. (Az igazgatóválasztmány a bizottság javaslataihoz hozzájárult, azonban azzal a hozzáadással, hogy az év végéig megkiszérendő a hátralékok behajtása és az 1915. évtől kezdve fokozatosan törölendők lesznek azok a tagok, a kik öt év óta nem fizettek tagsági díjat vagy nem fogadták el az egyesület nyomtatványait.)

Kosinszky Viktor: társelnöki minőségében bejelenti, hogy a jövő (július) hó 5-én délelőtt 10¹/₂ órakor lesz a leleplezése a Kerepesi-uti temetőben a *Csikvári Jákó* síremlékének, a melyre az igazgatóválasztmány határozatából az egyesület bronzkoszorút rendelt. Javasolja, hogy az elnökség hatalmaztassék fel a leleplezési ünnepély közzétételére és a megfelelő meghívók kibocsátására, továbbá hogy *Mocsári Béla* miniszteri tanácsos, alelnök kéressék fel arra, hogy a síremlék leleplezése alkalmával az egyesület nevében emlékbeszédet tartson. (Az igazgatóválasztmány mindezekhez hozzájárult.)

Pénztáros: jelentése szerint a május 6-iki igazgatóválasztmányi ülés idején a pénztári maradvány 5427 K 54 f volt, május hóban befolyt 1402 K 23 f, együtt 6829 K 77 f; kiadás volt május hóban 1221 K 30 f, pénzmaradvány május hó végén 5608 K 47 f. Ezenkívül különböző alapítványok címén el van helyezve az Első Magyar Általános Tisztviselő-Egyletnél 6265 K 88 f. (Pénztárnok javaslatára az igazgatóválasztmány elhatározta az egyesületi iroda részére egy írógép beszerzését.)

Ellenőr: előterjeszti jelentését, mely szerint az egyesület tagjainak jelenlegi száma 9294, ebből fővárosi 1923, vidéki 7371 tag; a pénztárnok részéről bemutatott jelentés és számadás adatai mindenben megegyeznek az ellenőri könyvek adataival; a pénzmaradvány 5608 K 47 f, a melyből szabad rendelkezésre áll 4716 K 62 f, a székházépítési alap javára fordítandó 891 K 85 f.

Sólyom Jenő: mint az I. ker. helyi bizottság elnöke, a helyi bizottság működésének megkezdéséről s az I. ker. tisztviselőkhöz intézendő levélbeli értesítésekről tesz említést.

Titkár: jelenti, hogy a legutóbbi rendes igazgatóválasztmányi ülés óta elhalálozás és kilépés folytán töröltetett 16 tag, belépésre jelentkezett 27 új tag. (Utóbbiak a rendes tagok sorába felvételtek.)

Titkár: jelenti még, hogy a miniszterelnökhöz intézett felterjesztésében — hivatkozással a múlt évben az egyesülethez intézett leiratában foglaltakra — megújította az elnökség azt a kérésünket, hogy a szolgálati pragmatika megalkotásáig is kormányrendelet útján történjék mielőbb intézkedés a tisztviselők szabadságidejének szabályozása iránt. Ugyanebben a feliratban megújította az elnökség az egyesület abbeli kérelmét is, hogy a vasárnapi munkaszünet kedvezménye az állami alkalmazottak összességére terjesztessék ki, amennyiben pedig az egyes szolgálati ágazatokban nem volna teljesen keresztülvihető, ott az ügyeletes szolgálat rendszere honosíttassék meg. (Tudomásul vétetett.)

Titkár: jelenti továbbá, hogy egyik tagtársunk beküldötte a «Magyar Tisztviselők Országos Hitelvállalata» részéről «Magyarország tisztviselőihez» intézett körlevél egy példányát, mely a beküldő szerint tévedésbe ejthet egyeseket annak a látszatnak keltésével, mintha a tisztviselők egy közérdekű intézményéről volna szó. Tagtársunk figyelmeztetéseért köszönetet lehetne mondanunk, ahhoz a javaslatához azonban, hogy a rendőrségnél vagy a cégjegyző törvényszéknél járjunk el, hogy az illető a jogosulatlan címhasználatától tiltassék el: nem járulhatunk hozzá, mert egyrészt a cím jogosulatlan használata nem állapítható meg, másrészt a vállalat körlevele nemcsak állami tisztviselőkhöz, hanem általában tisztviselőkhöz van intézve. Egyébként javasolja, adjon az igazgatóválasztmány kifejezést az egyesületi közlöny útján abbeli álláspontjának, hogy az egyesület semmiféle érintkezésben nincs a szóban forgó vállalattal. (Az igazgatóválasztmány ily értelemben határozott.)

Titkár: jelentést tesz arról is, hogy a Számvevősegi Tisztviselők Országos Egyesülete örömmel tudomásul vévén azt, hogy az elnökség megsürgette az utiilletmények és napidíjak újabb szabályozását, azt a konkrét javaslatot terjeszti elő, hogy a minimális tisztviselői napidíj a XI. fizetési osztályban 10 K legyen. Ennek kapcsán bejelenti a titkár, hogy a kormányhoz annak idején intézett részletes emlékiratunkban foglalt idevonatkozó kérésünk szintén az volt, hogy a XI. fizetési osztályban 10 K legyen a napidíj. (Tudomásul szolgál.)

Titkár: bemutatja végül *Medek Ferenc* nagyszabeni kir. adóhivatali tiszt indítványát az iránt, intézzünk felterjesztést a pénzügyminiszterhez, hogy az adózó, illetve illetékköteles közönség főleges zaklatásának elkerülése céljából a bélyeghiány miatt leletet felvevő tisztviselők a leletezés előtt köteleztessenek az érdekelt felek figyelmét a benyújtott beadványaikon felfedezett bélyeghiányok pótlására felhívni. (Az indítványt az igazgatóválasztmány kiadta tárgyalás végett a társadalmi kérdésekkel foglalkozó bizottságnak.)

Több tárgy nem volt. Az ülést *Batthyány Tivadar gróf* elnök este 8 óra után zárta be s az igazgatóválasztmány tagjainak lelkes éljenzései és tapsai között távozott az ülésről.

A fegyelmi felelősség kérdése a közigazgatási reformban.

A vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól szóló törvényjavaslatban *Sándor Fános* belügyminiszter a *fegyelmi felelősség* ideiglenes megoldását (14. §.) a következő intézkedéssel tervezi:

«Oly cselekményért, mulasztásért vagy viselkedésért, a melyet az érvényben álló jogszabályok fegyelmi vétségévé minősítenek, a vármegyei közigazgatási tisztviselő ellen fegyelmi eljárásnak van helye.

A vármegyei közigazgatási tisztviselőt olyan cselekményért, a melyet valamely jogszabály vagy hivatali feljebbvalója tett kötelességévé, fegyelmi uton nem lehet felelősségre vonni, kivéve ha a 12. §. utolsó bekezdésében meghatározott esetről (t. i. ha az országgyűlés által meg nem szavazott adók behajtására és a meg nem ajánlott ujoncok tényleges kiállítására vonatkozó rendeletek végrehajtásának a kinevezendő vármegyei tisztviselőkre is fennálló tilal-mába ütköző eljárásért vagy intézkedésért a feljebbvaló és a tisztviselő egyaránt való felelősségéről) van szó.

A vármegyei közigazgatási tisztviselők elleni fegyelmi eljárásra — a törvényhozás további intézkedéseig — az 1886: XXIII. t.-c. rendelkezései a következő módosításokkal irányadók:

1. A vármegyei közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyeinek érdemében első fokon kivétel nélkül a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, másodfokon a belügyminiszter határoz.

2. A fegyelmi hatóság fegyelmi vétség nélkül is kimondhatja határozatában, hogy a vármegyei közigazgatási tisztviselőt a közigazgatás érdekében szék-helyéről át kell helyezni. A jogerőssé vált határozat alapján a tisztviselőt a belügyminiszter helyezi át.

3. A felfüggesztett tisztviselőtől visszatartott illetmények összege nem haladhatja meg a jogerős fegyelmi határozattal kirótt pénzbírság összegét. Ha a fegyelmi határozat hivatalvesztést állapít meg, a tisztviselő elveszti igényét az összes visszatartott illetmé-nyekre.

4. A miniszteriumi szolgálatra berendelt tisztviselővel és a külső szolgálatra kirendelt miniszteriumi tisztviselővel szemben az ugyanannál a hatóságnál vagy hivatalnál működő többi tisztviselőre illetékes fegyelmi hatóság — az ezekre érvényes fegyelmi szabályok szerint — jár el.

Az indokolásban erre vonatkozólag a belügyminiszter ezeket mondja:

«Addig is, a mig az összes állami alkalmazottak közszolgálati viszonyainak és fegyelmi jogának törvényhozási szabályozása bekövetkezhetik, már ebben a javaslatban fel kellett ölelnem a most említett ügykörbe tartozó néhány olyan kérdést, a melyek a vármegyei közigazgatási alkalmazottak változott helyzetéből kifolyólag elodázhatatlan rendezést kívántak. Ebben a tekintetben azonban egyrészt a feltétlen szükség korlátai közt kívántam maradni, másrészt a rendezést lehetőleg a ma hatályban álló jogszabályoknak megfelelően igyekeztem teljesíteni, nehogy mintegy eleje vágjak a megvalósításra váró általános szabályozásnak.

Általánosan ismert hiány a vármegyei közigazgatási tisztviselők fegyelmi jogának elavult volta.

A kinevezési rendszer hatálybaléptével a vármegyei közigazgatási tisztviselők is állami tisztviselőkké lesznek, ennél fogva reájuk éppúgy, mint a többi állami tisztviselőre is egységesen kell majd a fegyelmi eljárást szabályozni.

A mig ez megtörténhetik, a javaslat 14. §-a a vármegyei közigazgatási tisztviselőkre az 1886: XXIII. t.-cikkbe iktatott fegyelmi törvényt tartja fenn hatályában, mindamellett néhány kirívó hibájának orvoslásával.

Az 1886: XXIII. t.-c. 6. §-a szerint ugyanis ama tisztviselők csekélyebb fegyelmi vétsége ügyében, a

kik nem tagjai a közigazgatási bizottságnak, érdemlegesen elsőfokon az alispán, másodfokon a közigazgatási bizottság és harmadfokon a belügyminiszter határoz. Minthogy pedig az alispán a fegyelmi választmánynak helyettes elnöke, gyakran megesik, hogy a tisztviselő csekélyebb fegyelmi ügyének másodfokú eldöntésére is lényeges befolyást gyakorol az alispán, a ki az elsőfokú fegyelmi határozatot hozta, sőt az 1886:XXIII. t.-c. 3. §-a szerint a vizsgálatot is teljesítette.

Ezt a visszás helyzetet kívánja orvosolni a javaslat 14. §-ának 1. pontja, a mikor a vármegyei tisztviselők fegyelmi ügyeinek elsőfokú érdemleges eldöntését kivétel nélkül a fegyelmi választmány hatáskörébe utalja.

Az idézett §. 2. pontja arról az esetről rendelkezik, a mikor fegyelmi vétség nem állapítható ugyan meg, de a hivatal tekintélye és a tisztviselők személye iránt megkövetelhető tisztelet elkerülhetetlenné teszi, hogy a tisztviselőt szolgálati helyéről máshová helyezték.

Igaz, hogy a közigazgatási tisztviselők áthelyezésének nincs olyan törvényes akadály, mint a bíráknak; a bírakra nézve az 1912:VII. t.-c. 9. §-ában megállapított hasonló rendelkezés törvénybeiktatása tehát nem volna feltétlenül szükséges a közigazgatási tisztviselőkre vonatkozólag. Mindamellett kívánatos ez azért, mert a fegyelmi hatóság a leghivatottabb fórum az áthelyezés szükségének megállapítására; másrészt azért, mert gyakran előfordulhat, hogy az áthelyezést két tisztviselőnek egymáshoz való viszonya teszi elkerülhetetlenné, a mikor nagyon is fontos annak a tárgyilagossá megállapítása, hogy az áthelyezés szükségét melyik tisztviselőnek a hibája idézte fel, mert az ártatlan vagy kevésbé hibás tisztviselőnek az áthelyezéssel való büntetése nagy méltatlansággal járhatna, a mit csak így lehet elkerülni.

Súlyos méltatlanságokra vezet továbbá ma az 1886:XXIII. t.-c. 4. §-ának az a rendelkezése, hogy a felfüggesztett tisztviselő fizetésének visszatartott részét csak teljes felmentés esetében kapja vissza. Gyakran megesik, hogy a felfüggesztés elrendelése nem történik a szükséges óvatossággal és tárgyilagossá mérlegeléssel. A fegyelmi eljárás hosszadalmassága azután a tisztviselőre — annak következtében, hogy az illetményeit esetleg éveken keresztül — oly súlyos károsodással jár, a mely nemcsak az esetleg kirótt fegyelmi büntetés mértékével nem áll arányban, hanem gyakran arra vezet, hogy a tisztviselő adósságokba merül.

Addig is, a míg a fegyelmi eljárás új szabályozása a felfüggesztés korlátozására megfelelő szabályokat állít fel, gondoskodni kell arról, hogy a felfüggesztés az említett érzékeny következményekkel ne sújthassa a tisztviselőt. Ezért állapítja meg a 14. §. 3. pontja, hogy a felfüggesztés folyamán visszatartott illetmények összege nem haladhatja meg a jogerős fegyelmi határozattal kirótt pénzbírság összegét és hogy az összes visszatartott illetményekről csak hivatalvesztés megállapítása esetében esik el a tisztviselő. Ebből a rendelkezésből következik, hogy ha a tisztviselőre nem pénzbírságot vagy nem hivatalvesztést állapít meg a fegyelmi határozat, neki az összes visszatartott illetményeket ki kell szolgáltatni.

Végül arról gondoskodik a 14. §. 4. pontja, hogy a szolgálattételre be- vagy kirendelt tisztviselővel szemben a be- vagy kirendelés folyamán ugyanaz a fegyelmi hatóság ugyanazon fegyelmi szabályok szerint járjon el, a melyek az illető hatóságnál vagy hivatalnál működő többi tisztviselőkre érvényesek.

Egyesületi élet.

× *A Nagyenyedi Állami Tisztviselők Köre* f. hó 7-én tartotta *Hegedüs Ferenc* kir. tanácsos, pénzügyigazgató elnöke alatt évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. A választmány évi jelentése. 2. A felügyelőbizottság által megvizsgált zárszámadásnak, esetleges javaslatainak tárgyalása, felmentvény megadása. 3. Költségvetés megállapítása. 4. Indítványok. 5. Részleges tisztújítás.

Alelnöki, jegyzői, pénztárnoki állás betöltése, a választmány kiegészítése. — A közgyűlés a tagok nagy érdeklődése mellett folyt le; az alelnöki állásra *Dezso Zsigmond* erdőtanácsost, a jegyzői állásra *Fodor Rezső* p. ü. fogalmazót, a pénztárnoki állásra *Nagy Antal* adóhivatali főtitket, választmányi tagokul pedig *Székely Károly* főállatorvost és *Felméri István* polgári iskolai tanárt választották meg egyhangulag.

VEGYES.

* **Lapunknak június 30-iki (12.) számát**, tekintettel az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének június 28-án tartandó rendkívüli közgyűlésére, néhány nappal korábban (24-én) jelentetjük meg, úgy, hogy jelen lapszámunk már 25-én t. előfizetőink kezében lesz. Ezzel a magunk részéről is elő kívánjuk segíteni azt a fontos érdeket, hogy a rendkívüli közgyűlésen minél számosabban jelenjenek meg kar-, illetve tagtársaink. Igen természetesnek tartjuk, hogy a mai időkben, a mikor a katonatiszti fizetések javításának már is elhatározott voltáról beszélnek szelvény-hosszában: a napirendre tűzött tárgyon kívül a tisztviselőket érdeklő egyéb fontos ügyekben is felemelheti szavát a közgyűlés.

* **Csikvári Jákó siremlékének leleplezése** ez évi július hó 5-én (vasárnap) délelőtt 1/2 11 órakor lesz a kerepesi-uti temetőben a székesfőváros részéről adományozott díszsírhelyen. Lapunk megalapítójának és néhai főszerkesztő-tulajdonosának, a tisztviselői ügyek örökéremű és felejtetetlen harcosának a szerető családja részéről emelt díszes siremlékén a megboldogultnak bronz mellszobrán kívül rajta lesz az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének bronzkoszorúja is, a melyet a magyar állami tisztviselői kar hálás elismerése és kegyelete juttatott a poraiban is áldott emlékü igaz ügybarátnak... Ott lesz — tudjuk — a siremlék-leleplezésnél elhunyt főszerkesztőnk minden tisztelője, részint személyesen, részint lelkével, legalább gondolatban s felemelő példáját nyújtja ez ünnepély annak, hogy a ki, mint *Csikvári Jákó*, oly önzetlenül és oly odaadással szolgálja a tisztviselői közügyet, nem halhat meg egészen: örök emléket emel magának tisztviselőtársai szívében. — A leleplezési ünnepélyre a következő meghívót bocsátotta ki az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének elnöksége: «Tisztelt Tagtárs Ur! Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete érdemesült tagjának, *Csikvári Jákónak* siremlékére kegyelete és hálája jeléül érczoszort rendelvén, van szerencsém értesíteni, hogy a siremlék leleplezése, a melyre van szerencsém meghívni, folyó évi július hó 5-én délelőtt 1/2 11 órakor lesz a kerepesi-uti temetőben. A siremlék fölött *Mocsári Béla* egyesületi alelnök emlékbeszédet tart. Gyülekezés a kerepesi-uti temető igazgatóságának irodája előtt délelőtt 10 órakor. Budapest, 1914. évi június hó 22-én. Kartársi üdvözléssel *Kosinszky Viktor* társelnök».

* **A régen nyugdíjazott állami tisztviselők intező bizottsága** immár ötödik tudósításában számol be arról a szizifuszi munkáról, a melyet alacsonyán megszabott nyugdíjaiknak méltányos felemelése érdekében az új nyugdíjtörvény megalkotása (1912) óta az öreg nyugdíjasok folytatnak. A hatalmasok rideg részvétlensége, eddigi törekvéseik meddősége nem képes kiábrándítani őket: törhetetlen akaraterővel folytatják küzdelmüket. Legújabb körlevelükben is kijelentik, hogy mozgalmuk kezdeményezésének ideje óta már sok kartársuk szenderült jobblétre, de mindaddig, míg marad körükből tollat bíró ember, sérelmüket és a velük történt igazságtalanságot hangoztatni meg nem szűnnek. Valóban megindító a tiszteletreméltó öreg urak kitartása s áldozatkészsége, melylyel a jelentékeny költségeket összehozzák. Példát vehetnének tőlük ama számtalan ifjabb kartársaink, a kik — saját érdekeik legveszedelmesebb ellenségeiként — közömbösen távol tartják magukat a tisztviselők mozgalmaitól, a sült galambot, gesztenyével körítve, ingyen, a szájukba várják s az évi 2 K tagsági díjjal nem sietnek tagjaivá lenni az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének, mint az állami tisztviselői kar leghivatottabb egyetemes képviselőté-

nek. — Legujabban az öreg nyugdíjasok nevében *Szalkay Gyula* nyug. állami tanár, bizottsági elnök és *Manschel Vince* nyug. p. t. felügyelő, alelnök levélben fordultak a magyar képviselőház összes tagjaihoz, melyben eddigi sikertelen lépéseiket felsorolva s rámutatva arra, hogy számuk napról-napra fogy: a nyugdíjuk felemelésére szükséges jelentéktelen összegnek a költségvetésbe való beállítása, illetve folyósítása iránt esdekelnek.

* **Kitüntetések.** A király nyugalomba helyezésük alkalmával sok évi hű, buzgó és sikeres szolgálataik elismerésül *Csikszentmihályi Schreiber Viktor* pénzügyminiszteri tanácsosnak a Szent István-rend kiskeresztjét, *Nagymartoni László Pál* miniszteri tanácsosnak, a központi díj- és illetékkiszabási hivatal főnökének, valamint *Lehrer Péter dr.* miniszteri tanácsos fővámigazgatónak a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

* **Magyar nemesség.** A király *Vén András* szegedi ítélőtáblai elnöknek és törvényes utódainak, nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a magyar nemességet «Nyíraljai» előnévvel, továbbá *Fazekas Mihály* királyi tanácsosnak, a központi díj- és illetékkiszabási hivatal főnökhelyettesének, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet «Csegöldi» előnévvel díjmentesen adományozta.

* **Szolgálati jubileum.** A nagykarolyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség, meleg szeretettel ünnepelte e hó 5-én *Thury Mihály* pénzügyi tanácsos, számvevőségi főnököt abból az alkalomból, hogy állami szolgálatának negyvenedik évét betöltötte. A számvevőség tisztikara *Szilágyi István* számtanácsos, főnökhelyettes vezetése alatt jelent meg az ünnepelt előtt, hogy szeretettel, ragaszkodását és egy négyévtizedes értékes működés felett őszinte elismerését kifejezze. Szilágyi István számtanácsos beszédében többek közt ezeket mondta: «A mai napot örömmel ragadjuk meg, hogy tisztelhetünk és őszinte ragaszkodásunknak kifejezést adjunk. Teszszük ezt azért is, mert rövid ittléte alatt megismertük, mint egyenes, nyílt lelkű embert, szigorú, de méltányos főnököt. Azt hiszem, méltán mondhatom itt az egész tisztikar nevében ezeket, mert egy sem lehet közöttünk, ki jószívűségét ne élvezte volna. A tisztviselői rögös pályán 40 évet eredményesen eltölteni, nem mindenkinek adatik meg e szerencse. Hol vannak kezdő pályatársai, kikkel vállvetve indult el e hivatás teljesítésére? Hányan tűntek el e határidőig? Igy vagyunk mi is itten tisztipályánk minden neméből képviselve, s vajjon fogjuk-e itt az Úr Isten kegyét élvezni, hogy 40 évi szolgálatot elérhessünk? Ezek után kérjük, tartson meg bennünket ezentul is jóindulatu támogatásban; a példás munkássággal s becsülettel eltöltött 40 év adjon új erőforrást arra, hogy bennünket még továbbra is vezethessen, mivel ittléte óta bennünket csak a jóban és nemesben erősített meg. Mi ünnepélyesen igérjük, hogy ezentul is hű és engedelmes tisztviselői leszünk. Az Úr Isten tartsa meg a magyar állam hasznára, kedves családjá boldogítására ebben a friss jó egészségben. Igen soká éltesse!» Az éljenzések elhangzása után *Thury Mihály* pénzügyi tanácsos a tőle megszokott közvetlenséggel és nyíltszívűséggel válaszolt. Rövid visszapillantást vetett hivatali működésének hosszú multjára, mely — mint mondotta — nem volt mentes a küzdelmektől és megpróbáltatásoktól. Ennek dacára sohasem csüggedett és akaraterejének szívósságával le is küzdötte azokat. A kitaratást, a nehéz körülmények között való energiát ajánlja tisztviselőtársainak, mely karöltve a becsületes munkával, mindenkor meghozza a várt, az óhajtott eredményt. — *Thury Mihályt* számosan üdvözltek még a társadalom minden köréből szolgálati jubileuma alkalmából s legközelebről bankettet is rendeznek tiszteletére.

* **A pénzügyminisztériumból.** *Probstner Alfréd* miniszteri tanácsos, a pénzügyminisztérium VII. főosztályának főnöke és XIV. (bányászati) ügyosztályának előadója nyugdíjaztatását kérte.

* **A bányászat köréből.** *Topscher Samu* főbányatanácsosnak, a főfémjelző és fémbeváltóhivatal igazgatójának, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és hasznos szolgálatai elismerésül Ő Felsége a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

* **A pénzügyigazgatóságok köréből.** A király *Ujváry Sándor* pénzügyi tanácsost, aranyosmaróti pénzügyigazgatóhelyettesét, a királyi tanácsosi címnek adományozása mellett, pénzügyigazgatóvá nevezte ki, a pénzügyminiszter pedig megbízta az aranyosmaróti kir. pénzügyigazgatóság vezetésével. — A csikszeredai pénzügyigazgatóság július hó 1-én kezd meg működését, vezetésével ideiglenesen *Cserna Károly* p. ü. tanácsost, budapestvidéki pénzügyigazgatóhelyettesét, a pénzügyigazgatóhelyettesi teendőkkel pedig *Schuster Olivér* p. ü. tanácsost, dicsőszentmártoni pénzügyigazgatóhelyettesét bízta meg a pénzügyminiszter, a kiket Csikszeredára áthelyezett. Áthelyezettek továbbá Csikszeredára *Fejér Sándor dr.* miskolci és *Sóvár Ferencz* székudvarhelyi p. ü. s. titkárok, *László Sámuel* zilahi és *Daczó Mózes dr.* székelyudvarhelyi p. ü. fogalmazók. — *Bürchner László* okleveles gazdász, volt ideiglenes minőségű kataszteri biztos kineveztetett pénzügyi fogalmazóvá és földadónyilvántartási biztossá a segesvári pénzügyigazgatósághoz. Áthelyeztetett: *Fózsay Andor* székesfővárosi pénzügyigazgatósági p. ü. titkár Győrbe.

* **A számvevőségek köréből.** A király *Koppányi Lajos* és *Dióssy Dezső* erdőszámtanácsosoknak a főerdőszámtanácsosi címet és jelleget adományozta. — *Áthelyeztetek:* *Augusztin István* esztergomi p. ü. számvizsgáló Ipolyságra, *Halmos József* p. ü. számvizsgáló, mohácsi járási számvevő Pécsre (járásba), *Mészáros Elek* számvizsgáló, pécsi járási számvevő a központi számvevőséghez, *Troknya Ferencz* számtanácsos, csikszeredai kirendeltségi vezető Szentésre. — *Megbízatosok.* A szentesi p. ü. számvevőségi kirendeltség vezetésével *Troknya Ferencz* p. ü. számtanácsos bízott meg. Az ipolysági pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökének állandó helyettesésül *Augusztin István* számvizsgáló jelöltetett ki. — *Schmotzer György* min. számtanácsos megbízott a pénzügyminiszteri számvevőség fogyasztási adóügyi csoportja III. osztályának vezetésével. — *Gazda Jenő* számellenőr gergyótölgyesi jár. számvevő nyugdíjaztatott. Nyugdíjaztatását kérte: *Pók Géza* p. ü. tanácsos, lugosi számv. főnök.

* **Az adóhivatalok köréből.** Nyugdíjaztattak: *Sándor Ignác* nagyenyedi adóhivatali főpénztárnok és *Kőrössi József* egri adóhivatali pénztárnok. — Nyugdíjaztatását kérte: *Lukavszky József* ökörmerei adóhivatali pénztárnok és *Sapka János* marosvásárhelyi adóhivatali főtiszt.

* **Az erdészet köréből.** Nyugdíjaztattak: *Kende Dániel* m. kir. erdőtanácsos és *Szepesi Gusztáv* m. kir. főerdőmérnök.

* **A sóhivatalok köréből.** *Barsy Aurél* aradi m. kir. sóhivatali ellenőr kineveztetett Aradra sótárnokká. *Barsy 15* évig volt ellenőre az aradi sóhivatalnak. Lapunknak évekkel ezelőtt aradi tudósítója volt.

* **Halálozások.** *Pfundner Károly* m. kir. főerdőmérnök, a segesvári m. kir. állami erdőhivatal főnöke, f. hó 7-én, életének 48. évében hosszas szenvedés után elhunyt. — *Sztrazimir Milán* pénzügyminiszteri számtanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a Financijalni Głásnik (horvát Pénzügyi Közlöny) kiadó-szerkesztője, az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének számvizsgáló-bizottsági tagja és 10 éven át volt érdemes pénztárnoka e hó 21-én 50 éves korában hosszu szenvedés után Budapesten meghalt. Temetése 23-án volt, nagy részvét mellett. Országos Egyesületünk koszorut tétetett koporsójára s az elnökség és igazgató-választmány tagjai közül számosan jelentek meg a végső tisztességadásnál. — A kassai m. kir. pénzügyigazgatóság, a mellé rendelt számvevőség és a kir. adóhivatal tisztikara gyászlapon jelenti, hogy szeretett kartársa, *Borsos Gyula* m. kir. pénzügyi számvizsgáló f. évi junius hó 13-án, életének 64. évében Kassán elhunyt.

— **Hirdetmény.** A «Pénzügyi Közlöny» 1877—1913. évfolyamai és 3 darab mutató, összesen 40 kötet vászonkötésben, aranyfelirattal, teljesen jó és részben új állapotban, 90 koronáért eladó a lugosi m. kir. pénzügyigazgató-ság mellé rendelt számvevőségnél.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Vásárhelyi Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, I., Pauler-utca 11. szám.

Az osztrák-magyar monarchia első általános tisztviselőegyletének magyarországi főképviseletének

Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám, I. emelet 2.

A tisztviselőegyletnél, mint kölcsönös életbiztosító-társaságnál, köthetők manapság a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjtételek mellett bármily kombinált élet- és járadékbiztosítások és pedig:

életbiztosítás megélés és halál esetére;
kiházasítási és gyermekbiztosítások;
járadékbiztosítások azonnal, esetleg későbbben kezdődő évi járadék élvezetével, valamint özvegyi nyugdíjbiztosítások.

Különös figyelemre méltók a kikötött és garantált díjsökkenéssel kombinált díjszabások (mely esetben a kamatrészesedés nem az üzleti év nyereség-eredményétől tétetik függővé).

Egyleti vagyon ————— 84 millió.
Biztosítási állag az 1913. év végén 223 „
Eddig kifizetett biztosítások összege 128.6 „
Főtékony célokra eddig ki lett fizetve 3.4 „

Minden tisztviselő és hivatalnok saját érdekében cselekszik, ha a tisztviselőegylet előnyös díjszabásait tanulmányozás végett bekéri, mielőtt más társasághoz fordulna.

Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Részv.-Társ.

Budapest, VIII. ker., Rákóczi-ut 59. szám. (Saját palota.)

Részvénytőke 10 millió korona.

Telefon: József 21—73. Postatakarékpénztári számla 18683.

Tisztviselőtársainkhoz!

Bizalommal arra kérjük kartársainkat, hogy **takarékbetéteiket**

a mi intézetünknel helyezték el.

Dacára annak, hogy az osztrák-magyar bankráta 4%-ra leszállt s további mérséklés várható, intézetünknel a korábban hirdetett

5 1/2 %

kamatlábát az egész 1914-ik évben változatlanul fenntartjuk.

Elvállaljuk más pénzügyintézetek betétkönyvét a betéti összeg beszédése céljából s költségmentesen bonyolítjuk le. A betétek és kifizetések postaköltségét az intézet viseli.

A betétek nálunk elhelyezhetők «fenntartással», mely szerint csakis meghatározott személyek, vagy pedig akként, hogy a betéti könyvecske előmutatói vehetik ki. Elfogadunk betéteket jelgére, melynek tulajdonosa ismeretlen maradhat.

Különösen ajánljuk a leánygyermek *hozományának* takarékbetét útján való olyan biztosítását, hogy a családfő a leány bizonyos életkoráig intézetünknel leköti az elhelyezett és elhelyezendő betétjét, mely esetben kötelezzük magunkat arra, hogy a megjelölt időig változatlanul megadjuk az 5 1/2 % kamatlábát, melyet félevenként tőkésítünk s az esedékesség időpontjában kamatos kamatjával fizetjük ki.

Budapest, 1914. április hó 30.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára r.-t.

Az igazgatótanács tagjai:

<i>Benc Róbert</i> posta- és távírádfőigazgató.	<i>Dr. Laky Mátyás</i> állami főreáliskolai igazgató.
<i>Bodó Péter</i> uradalmi igazgató.	<i>Dr. Pattantyus Abrahám</i> kir. fegyintézeti főorvos.
<i>Bucsy József</i> miniszteri tanácsos.	<i>Zsolnai Plossck Ferenc</i> penzügyminiszteri tanácsos.
<i>Benke Vilmos</i> m. kir. dohánygyári igazgató.	<i>Dr. Rudnyánszky Titusz</i> főszolgabíró.
<i>Danilovits József</i> állomásfőnök.	<i>Dr. Samassa Adolf</i> belügyminiszteri tanácsos.
<i>id. Gidófalvy István</i> miniszteri tanácsos.	<i>Dr. Szalkay Gyula</i> tanár.
<i>alsóviszokai dr. Gerlóczy Zs.</i> egyetemi tanár, a Szent László-kórház főorvosa.	<i>Szathmáry Gyula</i> uradalmi intéző.
<i>Haas József</i> udv. tan., kir. műsz. főtanácsos.	<i>Szednák József</i> székesfővárosi aligazgató.
<i>Hám Ignácz</i> kir. műszaki főtanácsos.	<i>Szentkúty Géza</i> p. ü. számtanácsos.
<i>Hász Ignácz</i> kir. műszaki tanácsos.	<i>Dr. Szilágyi Frigyes</i> körorvos.
<i>Hawaii Sándor</i> Bpest sz. főv. V. ker. előjárója.	<i>Schober Ernő</i> kir. orsz. fegyintézeti igazgató.
<i>Hirsch Károly</i> kir. pénzügyigazgató.	<i>Schubert Ede</i> kir. főbányatanácsos.
<i>J. Horváth József</i> nagybirtokos.	<i>Telman Sándor</i> ny. pénzügyi titkár.
<i>Dr. Hawaii Kovács Balint</i> a Gazdas. bank vezérigazgatója.	<i>Ternovszky Alajos</i> kir. pénzügyigazgató.
<i>Havas József</i> miniszteri tanácsos.	<i>Dr. Tóth István</i> vallás- és közokt. min. s.-titkár
<i>Kapun Ede</i> Gróf Andrássy Sándor központi uradalmi főszámvevő.	<i>Turian József</i> kir. közigazgatási bíró.
<i>Dr. Katona Mór</i> egyetemi tanár.	<i>Dr. Ursiny Gyula</i> járás-tiszti orvos.
<i>Dr. Kolczonay István</i> kir. vasgyári főorvos.	<i>K. Vörös Sándor</i> udvari tanácsos, m. kir. gazd. akad. igazg.
<i>Kazda József</i> nagybirtokos, pénzügyintézeti elnök.	<i>Dr. Vályi Gábor</i> egyetemi tanár.
<i>Lakos Gyula</i> ny. kir. főmérnök.	<i>Vadas Jenő</i> m. kir. főerdőtanácsos.
	<i>Wagner Sándor</i> kir. tanácsos, polgármester.